

INFORMATIE VOOR DE PRESENTATOR

WERKEN MET GEVAARLIJKE VEZELS (ASBEST)

Asbest is de verzamelnaam voor een aantal in de natuur voorkomende stoffen, die zijn opgebouwd uit fijne, microscopisch kleine vezels. Losse asbestvezels zijn met het blote oog niet zichtbaar. Het is sterk, slijtvast en isolerend en bovendien goedkoop. Asbest is bestand tegen logen, zuren en hoge temperaturen. Asbest is vooral na de tweede Wereldoorlog veel gebruikt. De beroepsmatige toepassing en verkoop van alle soorten asbest werd sinds 1 juli 1993 in Nederland verboden. Toepassingen van asbest vind je nog in bijvoorbeeld plafond- en wandplaten of isolatiemateriaal rondom verwarmingspijpen. Ook vloeren kunnen zijn gemaakt van asbestcement. Binnen de installatie- en isolatiebranche kun je asbest vooral tegenkomen bij renovatie van oudere installaties en gebouwen (van vóór 1994). Asbestvezels kunnen vrijkomen bij het verwijderen, slopen of bewerken van asbesthoudende materialen.

RISICO'S

Asbest is schadelijk als het in hoge concentraties wordt ingeademd. Blootstelling kan op termijn asbestose veroorzaken. Dit is een steeds ernstiger wordende aandoening aan de longen die tot verlaging van de longcapaciteit leidt. Van asbest kun je ook longkanker krijgen. Roken verhoogt hierbij de kans op longkanker. Een ander zeldzaam voorkomend ziektebeeld is mesotheliom. Dit is een vorm van kanker van borst- of buikvlies, die uitsluitend door blootstelling aan asbestvezels ontstaat. Het vervelende van asbest is dat je er jaren geen last van hebt en de ziekte zich pas lang (20 tot 30 jaar) na de blootstelling kan openbaren.

VERBOD OP WERKEN MET ASBEST

Het toepassen of bewerken van asbest of asbesthoudende producten is verboden. Omdat in veel gebouwen of installaties asbest is verwerkt zal bij renovatie of sloop het aanwezige asbest veelal verwijderd moeten worden. In de meeste gevallen mag dit alleen door gespecialiseerde asbestverwijderingsbedrijven. Alleen in situaties waarvan is aangetoond dat er nauwelijks asbestvezels vrij kunnen komen, is het verwijderen van asbest door 'niet in asbest

gespecialiseerde' bedrijven toegestaan. Deze situaties zijn vastgelegd in de Arbowet of kunnen worden aangewezen door een gecertificeerd asbestinventarisatiebedrijf. Voorbeelden hiervan zijn: het in het geheel verwijderen van pakkingen of geklemde vloerplaten onder verwarmingstoestellen. Asbest kan onder strikte condities ook verwijderd worden door een 'niet in asbest gespecialiseerd' bedrijf. Deze strikte condities moeten worden vastgelegd in een taakrisicoanalyse (TRA), als onderdeel van het V&G-deelplan of de project-RI&E. In deze TRA staat precies hoe je als medewerker de asbest zelf op een veilige manier kunt verwijderen. Je dient deze instructies dan ook nauwkeurig op te volgen. In alle overige situaties mag asbest alleen verwijderd worden door gecertificeerde asbestverwijderingsbedrijven.

WAT TE DOEN ALS DENKT DAT JE ASBEST BENT TEGENGEKOMEN

Als je het vermoeden hebt dat je asbest tegenkomt bijvoorbeeld tijdens een gebouw renovatie of bij werkzaamheden aan oudere installaties, dan is het zaak dat dit zo snel mogelijk wordt onderzocht. Stop in dat geval de werkzaamheden en bespreek de eventuele aanwezigheid van

VERVOLG

WERKEN MET GEVAARLIJKE VEZELS (ASBEST)

asbest met je werkplekleiding. Soms kan de opdrachtgever of ge-bouwbeheerder meer informatie bieden, omdat er al eerder onderzoek is uitgevoerd. Vaak blijft echter onduidelijk of het wel of niet om asbesthoudend materiaal gaat. Met het blote oog is niet vast te stellen of materiaal asbesthoudend is. Dit kan alleen door laboratoriumonderzoek in een sterlaboratorium.

TOCH BLOOTGESTELD, EN NU

Helaas komt het soms voor dat, ondanks alle voorzorgsmaatregelen, achteraf toch blijkt dat mensen aan asbest zijn blootgesteld. In dat geval zal je werkgever, waar mogelijk, de opdrachtgever aansprakelijk stellen. Daarnaast wordt in je personeelsdossier geregistreerd waar, wanneer en op welke wijze je bent blootgesteld. Ook is het belangrijk dat je dit voor jezelf noteert en deze notitie bewaart. Garanties dat je niet ziek wordt kunnen helaas niet worden gegeven. Longkanker of mesotheliom openbaren zich doorgaans pas na zeer lange tijd en kunnen ook dan pas worden vastgesteld. Je kunt uiteraard altijd voor uitleg rondom de blootstelling aan asbest en de eventuele gevolgen hiervan terecht bij je bedrijfsarts of Arbodienst. Het is echter niet mogelijk medisch

vast te stellen of je daadwerkelijk asbestvezels hebt binnengekregen en/of je hier wel of niet ziek van zult worden. De kans op longkanker of mesotheliom is echter zeer gering als je slechts kortdurend in aanraking met asbest bent geweest.

WAAR KUN JE ASBEST AANTREFFEN

Bij de onderstaande toepassingen kun je nog asbest tegenkomen. Dit is geen compleet overzicht maar geeft enige veel voorkomende voorbeelden. Niet hechtgebonden asbest is gevaarlijker omdat de vezels niet of nauwelijks verankerd zijn en daardoor makkelijker in de lucht kunnen gaan circuleren. In hechtgebonden producten zijn de asbestvezels stevig verbonden en zullen alleen bij beschadiging van het materiaal in de lucht kunnen gaan circuleren.

Asbest product (hechtgebonden)	Waar aan te treffen
Asbestcement vlakke plaat	Gevels, dakbeschot, rondom schoorstenen
Asbestcement, schoorsteen of luchtkanaal	Bij kachel of CV-installatie, ventilatiekanalen
Asbestcement dakgoot	Dakgoot
Asbestcement afschermplaatje	Regenpijpen
Asbestcement met cellulosevezels (asbestboard)	Alleen geschikt voor binnentoepassing
Asbestcement dakleien	Imitatieleien
Asbestcement standleiding	Toilet afvoer

Asbest product (niet hechtgebonden)	Waar aan te treffen
Afdichtkoord	Afdichting schoorstenen, kachelruitjes en -deurtjes, in CV-ketels, gashaarden en alles-branders
Brandwerend board	Onder CV-ketels, wanden CV-kast, verdeel-kast, plafonds, trapbeschot

VERVOLG

WERKEN MET GEVAARLIJKE VEZELS (ASBEST)

METEN VAN ASBEST

Asbestvezels in de lucht worden gemeten door met een pompje lucht uit de omgeving door een filter te blazen. Dit moet minimaal gedurende 6 uur om de concentratie van asbest in de lucht te meten. Een vereenvoudigde meting waarbij korter wordt gemeten kan vaak afdoende zijn om aan te tonen of er mogelijk asbest in de lucht zit, en er dus een risicovolle situatie kan zijn. Vervolgens wordt het aantal vezels geteld met behulp van een microscoop. Je weet dan hoeveel vezels er per m³ in de lucht aanwezig zijn. Met de microscoop kun je ook vaststellen om welke soort asbest het gaat. Naast lucht monsters kunnen er ook veegmonsters worden genomen waarbij stof uit de ruimte wordt verzameld en onderzocht m.b.v. een microscoop op aanwezigheid van asbestdeeltjes. Metingen dienen te worden uitgevoerd door een gecertificeerd asbestinventarisatiebedrijf volgens de richtlijn BRL 5052.

MEER INFORMATIE

- Het Blauwe Boekje (4e druk).
 - Hoofdstuk 4.9 Gevaarlijke vezels op de werkplek.
- Arbo Informatieblad nr 3 'Asbest' (uitgave SDU; te vinden op www.sdu.nl).
- Het Handboek Asbest en 'Kleintje Asbest' bevatten inventarisaties van asbesthoudende verwarmingstoestellen en andere installatieproducten (te bestellen via www.intechium.nl).

- Gecertificeerde asbestverwijderingsbedrijven of een asbest inventarisatie uit kunnen voeren vind je op www.ascert.nl.
- Veel informatie over asbest vind je op de volgende websites.
 - Inter Novem (www.infomil.nl).
 - Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (www.szw.nl).
 - Ministerie van VROM (www.vrom.nl).
- Algemene informatie over veilig werken is te vinden op www.arboportaal.nl.

WETGEVING

(www.wetten.overheid.nl)

ARBOBESLUIT

- Hoofdstuk 4: Gevaarlijke stoffen en biologische agentia, Afdeling 5 de artikelen 4.37 t/m 4.54

ARBOREGELING

- § 4.5 Meetmethodes asbest
- § 4.6 Certificatiebepalingen arbeid met asbest

VERVOLG

WERKEN MET GEVAARLIJKE VEZELS (ASBEST)

TIPS VOOR HET HOUDEN VAN DEZE TOOLBOXMEETING

Het spreken voor een groep is niet eenvoudig. Sommigen gaat dit gemakkelijk af, maar anderen vinden dit bijzonder lastig. Hierbij geven wij enige tips voor het houden van deze toolboxmeeting.

VOORBEREIDING

- Bereid je altijd goed voor door de achtergrondinformatie voor de presentator die bij de toolboxmeeting hoort door te nemen. Lees zo mogelijk ook de informatie onder het kopje 'meer informatie'.
- Voorkom dat medewerkers te laat komen door duidelijk de aanvangstijd door te geven. Spreek mensen erop aan als ze te laat komen.
- Het onderwerp van de toolbox moet aansluiten bij de werkzaamheden die worden uitgevoerd.

TIJDSTIP EN TIJDSDUUR

- Het beste is om de toolboxmeetings te plannen op een tijdstip dat de medewerkers nog niet vermoeid zijn. Bijvoorbeeld aan het begin van de dag.
- Houdt de toolboxmeeting niet langer dan 15 minuten. Beter 2 toolboxmeetings van elk 15 minuten dan 1 lange toolboxmeeting van 45 minuten.

DE RUIMTE WAAR JE DE PRESENTATIE GEEFT

- Kies een ruimte die groot genoeg is en waar iedereen kan zitten.
- Zorg ervoor dat je geen verstoring hebt van lawaaiige werkzaamheden. Maak hierover zonodig afspraken met andere (onder)aannemers.
- Zet de stoelen zo neer dat je oogcontact kan hebben met alle medewerkers.

DE MANIER VAN PRESENTEREN

- Lees de presentatie niet letterlijk voor. Maar vertel het zoveel mogelijk in je eigen woorden.
- Je kunt gebruik maken van de PowerPoint presentatie of de handout.
- Probeer de toolbox meeting wat interactief te maken door medewerkers eens wat vragen te stellen hoe zij bepaalde zaken in de praktijk ervaren.
- Blijf niet zitten, ga staan voor de groep en kijk de mensen aan.
- Vraag of de medewerkers de mobiele telefoons willen uitzetten.
- Vraag medewerkers niet te roken in de ruimte.

OPBOUW VAN DE TOOLBOXMEETING

Bouw je toolboxmeeting als volgt op:

- Reik direct de handout uit als je geen gebruik maakt van de PowerPoint presentatie. Gebruik je de PowerPoint presentatie, reik de handout dan uit aan het eind van de presentatie.
- Begin met een inleiding van maximaal 1 minuut, waarin je vertelt wat het hoofdonderwerp is en de verschillende onderdelen (problemen en tips).

VERVOLG

WERKEN MET GEVAARLIJKE VEZELS (ASBEST)

- Geef tijdens de inleiding ook aan op welk moment de medewerkers vragen kunnen stellen: aan het eind of tijdens de toolboxmeeting.
- Houd je praatje waarin je in detail ingaat op de verschillende onderwerpen die zijn genoemd tijdens de inleiding. De 'achtergrondinformatie voor de presentator' is hierbij een leidraad, wil je meer vertellen dan kan dat natuurlijk.
- Geef een korte samenvatting aan het eind, waarin je aangeeft wat je hebt behandeld.
- Geef de gelegenheid aan de medewerkers om vragen te stellen. Heb je geen antwoord op de vragen? Geef dan aan wanneer je erop terugkomt, bijvoorbeeld bij de volgende toolboxmeeting. Noteer de vraag / vragen en win daarover informatie in. Je kunt hiervoor de preventiemedewerker of Arbofunctionaris raadplegen.
- Bedank de medewerkers voor hun aanwezigheid.
- Laat alle aanwezigen de presentielijst tekenen. Je weet dan welke medewerkers de presentatie niet hebben kunnen bijwonen, bijvoorbeeld omdat ze een vrije dag hebben. Eventueel kun je de presentatie voor deze medewerkers later herhalen.